

ПОЛІТКОРЕКТНА ЛЕКСИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ

Драгомерецька В. І.

зр. Ang1-M22z

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Наук. керівник – к.філол.н, доцент Мельник І. В.

Прогресивний період глобалізації характеризується стрімким розвитком толерантності соціуму. Це ключова запорука сучасної демократичної політики. У цьому і полягає причина того, що досить велику кількість уваги приділяють політкоректній лексиці та її використанню суспільством, зокрема у ЗМІ, які, як відомо, і формують тренди, а згодом поширюють їх. Політична коректність передбачає використання толерантних слів або висловів для опису дій, предметів або явищ, які вживають для того, щоб не образити почуття людей, а особливо тих, які безпосередньо відносяться до певної групи.

Звертаючись до історії, дізнаємось, що поняття політкоректності, виникло у США у другій половині 20 століття. Його поширенню сприяли суспільні мітинги афроамериканців, на яких висловлювалось обурення щодо використання певних неприйнятних слів для їх характеристики. Вони вимагали того, щоб суспільство не використовувало слово «black» стосовно них. На їхню думку, це слово мало досить сильний контраст з «white», а також безпосередньо вказувало на забарвлення шкіри. Іншими словами, це був акцент на їхній відмінності, на тому, що найбільш непокоїло їх.

Найбільш популярними прикладами сильного «контрасту» між «black» і «white» є: black market – чорний ринок, blackmail – шантаж, blacklist – чорний список; white-collar – білий комірць, whitelist – рекомендаційний список, whitehall – англійський уряд.

Отже, слово «black» асоціювалось із чимось негативним, натомість слово «white» – із позитивним. Це було найголовнішою причиною обурення темношкірих, а також найбільшим стимулятором до нововведень у англійській лексиці. Ці зміни посприяли припиненню обурення афроамериканців, а також початку шляху світу в напрямку толерантності, зокрема в лексиці. Пізніше, такий досвід Сполучених Штатів запозичили й інші держави.

Найбільш «болючою» темою щодо расової нерівності є вживання слова «neger» для окреслення афроамериканців. Лінгвісти стверджують, що використання цього слова не несе жодного образливого змісту, але все ж воно виходить за межі політичної коректності через те, що походить від іспанського слова «negro» (перекладається як «чорний»), що, як згадувалось раніше, неприпустимо для представників цієї расової групи, а головною запорукою політичної коректності є використання саме таких слів для опису, яких бажає занепокоєна сторона. Тож, варто вживати «афроамериканець», «темношкірий» або ж «африканець» [4, с. 135].

Ще одним прикладом політкоректності у сучасному суспільстві є «нівелювання статевої приналежності, а саме вживання звертання «Mx», що є альтернативою до «Mr» і «Ms» [2, с. 8]. Таким чином, відображається повага до вибору людини, яка має невизначену стать.

Обговорюючи тему політкоректної лексики, варто зауважити значення евфемізму. Це непряма, прихована і більш толерантна альтернатива опису предмету, дії чи явища, які вже володіють певною назвою, але потребують іншої, більш коректної, для використання у публічному форматі [3].

Прикладом вживання евфемізмів для прояву політкоректності є вживання термінів, якими описують особливості людей, зокрема, «a person with an alternative body image», «a

horizontally challenged person», «differently sized person», які толерантно вказують на людей із надлишковою вагою. Способом необразливого опису літніх осіб є «chronologically gifted», «experientially enhanced, advanced in years». До людей, які відрізняються рівнем розвитку, можна звертатись: «intellectually challenged», «alternatively schooled», «sun children». Психічні вади, які потребують найбільш толерантного опису, можуть бути окреслені так: «emotionally different»; «socially misaligned», «moonchild» [1, с. 95]. Крім того, існують гендерно нейтральні одиниці, переважно на позначення професій: *actor/actress*, *waitron*, *waitperson* замість *waiter/waitress*, *member of the clergy* замість *clergyman*, *law enforcement officer* замість *militiaman/ militiawoman* [1, с. 96].

Підсумовуючи, варто зауважити, що вживання політкоректної лексики – це запорака суспільної політики сьогодення. Варто зауважити, що подібна «пом'якшувальна лексика» несе значний вплив на аудиторію, адже свідчить про бажання бути ввічливим, культурним, про прагнення уникнення напружених ситуацій у комунікації. Часто це робиться задля створення та утримання позитивного іміджу, і є частиною численних PR-кампаній. Таким чином, довіру завойовують численні телеканали, газети, журнали, а також окремі люди, зокрема, політики. Загальновідомий факт, що сучасний прогресивний соціум досить серйозно ставиться до толерантності та сприйняття людей такими, якими вони є, а значить, підтримка такої тенденції – це ключ до сердець людей. Проте, для того, щоб прогрес сучасного соціуму зростав у геометричній прогресії, важливо підтримувати політичну коректність не штучно, лише заради позитивного образу, а щиро, дійсно бажаючи просування тенденції толерантного ставлення до всіх, без винятку, людей.

Література:

1. Вишинівський Р. Й. До питання про мотиви вживання евфемізмів (на прикладі сучасної англійської мови). *Наук. вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. №13. С. 95-97.
2. Евфемізми як лексичний засіб вираження категорії політкоректності та їх переклад (на матеріалі американської та британської преси). URL: <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Konkursna-robota-Politychna-korektnist.pdf>
3. *Енциклопедія сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-18587>
4. Гаврилова І. М. Особливості та способи перекладу політкоректної лексики. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2020. № 46, т. 3. С. 134-137.
5. Сінна Л. Ю. Особливості перекладу політкоректної лексики в контексті евфемізації (на матеріалі текстів ЗМІ). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2022. № 56. С. 283-287.

СИНОНІМІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ В. П. ПІДМОГИЛЬНОГО «МІСТО» ТА Ф. С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «THE GREAT GATSBY»)

Дребот Я. Р.

зр. ФІЛ-20-2

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Наук. керівник – к.філол.н, доцент Ковальчук О. Я.*

Дослідження та порівняння синонімії в англійській та українській мовах – одне з актуальних завдань сучасного мовознавства. Незважаючи на велику кількість наукових робіт про синоніми, опублікованих як в Україні, так і за кордоном, проблема синонімії досі залишається у дискусійному розпалі. Синоніми досліджували такі науковці як М. А. Жовтобрюх, М. Я. Плющ, О. Д. Пономарів, М. П. Кочерган. Проте порівняння